

Udarbejdet af: Specialtandlæge Milo Kirk & Tom Kjellerup	Revisionsansvarlig: Specialtandlæge Milo Kirk & Tom Kjellerup	Gældende for: Klinikassistenter og tandplejere ved uddelegering
Gældende fra: 1-7-2023	Version: 3.	Ny revision senest: 1-7-2026

Instruktion til aftrykstagning

1. Formål

Kopiering af patientens tandsæt, så den kan gengives som gipsmodeller til diagnostisk brug for ortodontisk behandlingsplanlægning eller fremstilling af apparatur

2. Målgruppe og anvendelsesområde

Børn og unge som tilbydes observation eller ortodontisk behandling

3. Forudsætninger

- Teoretisk undervisning i aftrykstagning
- Sidemandsoplæring under supervision.

4. Fremgangsmåde

Når en specialtandlæge vurderer, at patienten skal tilbydes materialeoptagelse eller har behov for studiemodel til fremstilling af apparatur, følges nedenstående procedure:

A. Aftryk til studiemodeller

1. Vælg en OK+UK-ske, hvor alle tænder og gingiva kan være, med lidt ekstra plads udenom. Vær opmærksom på de bagerste tænder også kan være i skeen, og at den ikke går på gingiva ud for molarregionen i OK.
2. Aftryk af OK + UK i alginat. Følg blandingsvejledning på pakken.
3. Bland alginat og vand i det forhold der er angivet fra fabrikanten, tykkelsen skal være som tyk kagedej. Således skubber aftryksmassen de bløde dele ud og tandbuerne bliver tydeligere gengivet.
4. Ved aftryk af OK, kan det være en fordel at placere en klat i den dybeste del i ganen bag fortænderne. Pres den op.
5. Ved aftryk i UK, kan det være en fordel med placering af en ekstra mængde alginat tørret af på indersiden af UK-front med en fast bevægelse.
6. OK: Skeen placeres med aftryksmasse op bagtil først, og imens den holdes oppe bagtil og der holdes ud i læben, trykkes langsomt op i retning fremad mod fronten. Skeen skal føres op så der også kommer godt aftryk af fronten med i.
7. UK: Skeen placeres med bagerste del over molarerne, og på samme måde trykkes den langsomt og fast ned imens overskydende alginat kan komme ud langs kanten. Til sidst trykkes ned ved fronten og samtidig holdes underlæben ud, så der ikke kommer stor luftblære ved margo gingiva.
 - a. Vær nøje med placering af ske. Midten af holdepinden skal være ud for 1+1/1-1.
 - b. Bliv ved patienten hele tiden
 - c. Vær selvkritisk. Godkend ikke noget der ikke er i orden, med mindre der er meget afgørende faktorer til stede såsom stor angst, kraftige svælgreflekser mm.
8. Patienten skyller munden efter aftrykstagning
9. Se hvordan patienten tygger sammen
10. Opvarm et stykke voks i varmt vand
11. Hvis der er åbent bid i front eller sider, foldes voksen sammen til flere lag.
12. Placer voksen i OK og tryk det let op mod tænderne

13. Bed patienten om at tygge hårdt sammen
14. Tag voksen ud og afkøl.
15. Klip voksen til langs faciale cuspides og front
16. Placer voksen i munden igen og bed patienten tygge sammen

5. Definitioner på kvalitetsmålinger / kontrolmålinger

- Sammenbid: Det er vigtigt, at der er tydelige mærker i voks sammenbid, og at det er entydigt.
- Aftryk: Alle tænder skal være fuldt tilstede i alginat aftrykket, og aftryk skal strække sig til omslagsfolden og helst 3mm bag bagerste tand.

6. Ansvar og organisering

- Specialtandlægen har det overordnede ansvar.
- Aftryk varetages af tandplejer / klinikassistent.

7. Referencer, herunder standarder, anden relevant lovgivning

- Regler for ortodontivisitation og ortodontiindikationer. Se forrest i mappen
- Vejledning om udfærdigelse af instrukser. Se forrest i mappen
- Målepunkter for tandklinikker. Medicinhåndtering og prøvesvar i patientforløb. Se forrest i mappen

8. Bilag/links

